

dinsdag 21 juni

Het was vroeg in de avond, precies tijdens de zomerzonnewende, geen minuut eerder of later. Toeval? Ik had willen wachten tot 1 juli om voor u, mijn mediator, te gaan schrijven, maar begin alvast voor mezelf, want ik word geplaagd, en soms ook wel vermaakt, door herinneringen. Ik zat in de woonkamer in mijn rotan schommelstoel te lezen toen een vreemd geluid door mijn huis gierde. Ik legde mijn boek terzijde – ik zeg niet welk, want ik denk niet dat u literaire werken leest – en dacht vreemd genoeg meteen aan mijn schorsing. Daarna aan mijn verweerschrift van maximaal tien kantjes dat ik voor u moet schrijven. Ten slotte aan mijn dreigend ontslag. Ik denk dat dát de volgorde is. Het kan ook dat ik simultaan door deze drie gedachten werd overvallen. Een akkoord. Een samenklank van drie tonen, met nóg iets rond dat gierende geluid, dat geen consonant maar een dissonant in de harmonie van de avond bracht.

Schorsing is een straf. Niet in de exacte betekenis, je moet immers nog gehoord en veroordeeld worden, maar dat doet er niet toe, de goegemeente laat nog net geen

geluidswagen door de stad rijden bij gebrek aan schandpaal, rotte tomaten en eieren. U kent vast het schilderij van Edvard Munch wel: *De schreeuw*. De figuur op het doek wordt gek van de herrie om zich heen. In mijn geval leek het wel alsof de schel van het tuchthuis afging, waar ik in mijn jeugd ooit onschuldig heb vastgezeten binnen een donkerbruin bastion van dikke muren gebouwd anno 1900 met op de binnenplaats prikkeldraadversperringen rond de regenpijpen, waaraan ik zelfs vele jaren later in mijn nachtmerries mijn ledematen nog openhaal. Dan word ik onder de schrammen wakker. Ik had mezelf eens tijdens zo'n vluchtpoging zo verwond dat ik bloedde. Vier hoge witgepleisterde muren die je bijna verblinden door de weerkaatsing van fel zonlicht. Het beklimmen van de regenpijpen valt mee in zo'n nachtmerrie, maar je voelt aldoor de dreiging van mislukking: je weet dat geen hond probeert jou tegen te houden, ze staan ver beneden op de binnenplaats meewarig met de armen over elkaar omhoog te kijken en te wachten tot je valt. Voordat je rug de kasseien raakt, schrik je wakker, je springt uit bed, rent de trap af naar de patio, waar je op de drempel je angst uitzweet in de koelte van de nacht. Of ik ben uit bed gerold, van de vloer opgestaan en spoed me naar de badkamer. Hangend over de wastafel laat ik water stromen over de striemen op mijn armen. Heb ik die striemen alleen in de zomer, wanneer er veel mugen zijn?

Terug naar dat eigenaardige ogenblik. Het gierende geluid waarmee de zomer daarnet zijn intrede heeft gedaan moest dacht ik van de koelkast in de keuken komen, die een schop tegen het onderste vriesgedeelte

nodig had. Ik stond op van mijn schommelstoel en liep erheen. De koelkast maakte geen afwijkend geluid. Ik opende de kast van de boiler, maar die zweeg. Zou het vriendje van Tara hierachter zitten? Misschien is het inmiddels over tussen die twee, wijst hij mij daarvoor als schuldige aan en komt hij me met deze geluiden treiteren om wraak te nemen. Nee, ondenkbaar dat hij mijn huis nog eens durft binnen te dringen. De jongen moet bang voor me zijn geworden sinds ik hem netjes mijn huis uit heb gewerkt, al beweert hij dat ik hem heb geslagen. Tara, mijn leerlinge, was tijdens het voorval boven gebleven. Toen ik terugkwam zei ze koeltjes: 'O, dat is mijn vriend, hij is jaloers en snel agressief.' Het was vreemd dat ze hem niet direct achternaging maar gewoon bij me bleef. Anderzijds pleit het weer voor de onschuld van het voorval in haar ogen. Ik kom er later wel op terug.

Ik haastte me de keuken uit over de koele granieten vloer van de gang om de meterkast in de hal te inspecteren. Het zachte gezoem van de elektriciteits- en gasmeter werd overstemd door dat migraine opwekkende geluid. Uit de kelder, waar de ruiten van mijn oude aquariumstellage me dof aankijken sinds ze jaren geleden door mij zijn ontdaan van het water uit de onderhand verroeste bak, kon het niet komen. Die ruimte is dood. Ik bezoek die kerker traditioneel op oudejaarsdag om het plafondpeertje te controleren, er de bezem doorheen te halen en spinnenwebben te verwijderen. Die liet ik er vroeger juist hangen en soms ving ik een spin om aan een van mijn Afrikaanse meervallen als lekkernij te voeren. Onnozel te denken dat het geluid daarvandaan

kwam, hoewel de gedachte aan die ruimte bij nader inzien, gekleurd door mijn diepste herinneringen, zo gek niet was. Maar de waterfilters zitten onder het stof, en zelfs werkend zouden ze nooit een dergelijk geluid hebben kunnen voortbrengen.

Toch ging ik de gammele keldertrap af. Voor de kerkerdeur hield ik in. Het gejangel kwam duidelijk van boven. Bovendien overviel mij de akelige sfeer die door de kerkerdeur komt grijnzen, al is het maar omdat er ooit leven was, onbereikbaar. Want zo is het onderwaterleven: je kunt er geen deel van uitmaken.

Ik keerde de kerkerdeur mijn rug toe en ging terug de vermolmde trap op. Mijn huis heeft enkelsteens muren, in mijn kamers heb ik ooit het stucwerk weggesloopt, mijn huis heeft geen binnendeuren, zelfs de badkamer niet, ik hou niet van deuren, sterker: ik haat ze, ik verafschuw deuren, dus die heb ik allemaal weggehaald, die van de wc in de gang en de kerker daargelaten, en er boogpoortjes in gemetseld, naar voorbeeld van de kerkerpoort, met dit verschil dat je daarbeneden moet bukken en de zware deur met kracht open moet duwen om die maffe ruimte te kunnen betreden. Mijn huis is kortom één open ruimte met een bochtige trap die twee verdiepingen met elkaar verbindt. Door die sloop hangt hier een unieke akoestiek, waardoor geluiden niet altijd precies traceerbaar zijn en ik minutenlang als een opgejaagde kat door mijn huis zwierf.

Vanuit de gang ging ik de eikenhouten trap op met de ingesleten lakvlekken, die alleen kraakt bij de eerste, de derde, de vijfde, de zevende en de laatste trede, de twaalfde. Dat klinkt volgens de harmonieleer nogal muzikaal,

maar de vierde trede is stil, altijd stil, zelfs al maak ik me er zwaar. Sterker: ik heb er eens op staan dansen en nóg kraakte die trede niet. Vier – 4 – was het lievelingsgetal van Kasia, eenvoudig omdat ze op de vierde maart was geboren in het zuiden van ons land, als dochter van een Poolse mijnwerker en een Duitse naaister.

Het geluid bleek uit mijn slaapkamer te komen, van de wekkerradio. Achteraf gezien nogal logisch, maar logica is bepaald een zwak punt van me. Het verbaasde me, omdat ik het alarm al jaren niet meer gebruik. Het leek veel harder te klinken dan weleer.

Ooit heb ik samen met Kasia die wekkerradio gekocht, zo'n drie maanden nadat we elkaar hadden leren kennen op de korfbalvereniging, waar ik bij toeval en uit melige hang naar jolijt met een vriend een open dag had bezocht en er tot in de herfst was blijven hangen, gewoon voor de gezelligheid. Onder de douches kwam ik tussen de meiden te staan, naast Kasia. Dat ging daar toen zo. We bekeken elkaar, deelden een stuk zeep, we zijn later wat gaan drinken en dit ritueel herhaalde zich totdat we het welletjes vonden en wij een weekend bij een vriendin van haar doorbrachten. We sliepen samen, het vrijen ging niet, samen ontbijten weer wel, ze maakte verrukkelijk ontbijt. Toen het vrijen eenmaal op gang kwam en we ons wel lekker voelden bij elkaar, vond zij ergens een zolderetage. Ik trok bij haar in, het ging allemaal vanzelf, we dachten er niet over na.

Zij was achttien, even oud als Tara nu is. Ik was zes-entwintig. Sommige mensen vonden het een behoorlijk leeftijdsverschil, wij maakten ons er niet druk om. In feite maakten we ons nergens druk om. Dat kwam door

haar. Ze was mijn tranquillizer, ze relativeerde al mijn levensvragen, ze gaf me rust.

Die plastic wekkerradio was het eerste wat we samen kochten. Een digitale wekkerradio was toen modern en is nu een saai grijsig retrotoestel. Ik zeg grijsig omdat ik deels kleurenblind ben. De digitale klok, de opvolger van tikkende en rinkelende mechanische wekkers die je voor het slapengaan handmatig moest opdraaien en die je in een chagrijnige bui 's morgens tegen de muur kon gooien, geeft nog altijd licht. Een absurd gevoel bekruipt me. De rode ledlampjes branden al minstens zo lang als Kasia heeft geleefd. Het toestel is hier bij mij blijven staan. Na ons uiteengaan bleven we vrienden en soms sliepen we nog samen, altijd bij haar. Totdat ze trouwde met een diplomaat die niet al te vaak thuis was, wat haar niet deerde, zo leek het althans, misschien zijn we wel nooit echt uit elkaar geweest. Onze vriendschap bleef, met maandelijks telefoontjes van haar kant, onderbroken door seizoenen van stilte. Waarschijnlijk herinnerde ze zich op haar sterfbed die wekkerradio niet eens meer. Waarom zou iemand in de disharmonische coda van haar leven nog aan zoiets banaals als een wekkerradio terugdenken?

Dat weet je maar nooit. En al helemaal niet in het geval van Kasia. Spreek uit: Kásja. Niet: Ká-si-a. Ze haatte niet veel, om niet te zeggen zeer weinig, maar wel als iemand haar naam uitsprak als Ká-si-a of Ka-sí-a. Dat klonk 'stom' in haar oren. Om over haar Poolse achternaam maar te zwijgen. Die sprak ze nooit uit, ze schreef die hooguit op als het moest. Ik noemde haar soms Kaz. Vond ze leuk. Die vriendin bij wie het allemaal begon na

wat korfballen en een weekend van drinken, grammofoonplaten draaien en praten, noemde haar ook weleens Kaz. Anderen hadden dat voorrecht niet. Kasia was dan doof. Tikkeltje stuurs kijken, onder halfgeloken oogleden, daar was ze goed in. Onbereikbaar zijn ook. Dat me dat niet hinderde, begint me nu pas te verwonderen.

Ik draaide de volumeknop van de wekkerradio dicht. Dat hielp niet. Had u, mijn mediator, soms iets met dat ding gedaan om me uit evenwicht te krijgen? Onzin, u bent alleen maar nieuwsgierig naar mijn verklaring voor mijn omgang met Tara. Ik noem het strafwerk, het voelt als een verantwoording, ik lijk wel een betrapte scholier, een overjarige uiteraard.

Tijdens ons intakegesprek aan de keukentafel een maand of wat terug – de rector had het laten afweten – heeft u even een pauze genomen om desgevraagd een kijkje in mijn huis te nemen. Natuurlijk ging u meteen naar boven, brutaal de slaapkamer in. Die had ik opgeruimd, en wel zo nauwkeurig dat elk spoor van u of wie dan ook later door mij zou worden opgemerkt. Dat heb ik in het tuchthuis geleerd. Tot aan idiotie grenzende nauwgezetheid. Toen u beneden kwam, met die ironische blik van u achter dat eigenwijze ronde brilletje, zei u: ‘Dat ziet er allemaal heel bijzonder uit.’

‘Bijzonder?’

‘Ik bedoel: apart. Origineel.’

Na uw vertrek heb ik de slaapkamer geïnspecteerd. Ik kon zien dat u zelfs een kijkje in de douchecabine heeft genomen. U heeft zich kortom als een detective gedragen. En ik op mijn beurt ook. Ik keek om me heen, ik zocht naar een minicamera of microfoon achter de

gordijnroedes, zoals in een B-film. Uw fijne parfumgeur hing er nog. Ik neem aan zonder opzet, want waarom zou u geen parfum gebruiken wanneer u een dubieuze man moet bezoeken? Eerlijk gezegd vond ik u een aantrekkelijke vrouw, mevrouw de mediator. En helaas kwam het niet tot een voorspelbare scène uit een B-film, een genre waar ik overigens dol op ben. U zou zich dan onprofessioneel hebben gedragen en niet hebben ge-deugd. Verschil is wel dat mijn simpele mannenziel u dat niet eens kwalijk zou hebben genomen.

Gek werd ik van dat gierende geluid! De stekker uit het stopcontact trekken was de enige oplossing tegen die sirene die me angst aanjoeg. Toch aarzelde ik. Stel dat de ledverlichting, die 19:16 aangaf, dan ook voorgoed zou doven, zoals een kaars in een of ander heiligdom? Wat zou dat dan betekenen voor de tijd die ik zelf nog te leven heb? Ik geloof niet meer in een leven na de dood. Toch was het alsof ik via de wekkerradio een sein uit de kalender van de onbegrijpelijke hemel kreeg. Maar dan toch niet in naam van Kasia? Waarom betekenis toekennen aan een stom toeval? 19:16 uur was wél het exacte tijdstip van de zomerzonnwende op deze dinsdag de eenentwintigste juni van dit jaar des Heeren 2011. Ik heb het nagezocht op het internet. Moeilijk om daar helemaal géén betekenis aan te hechten, ik moet daarover nadenken.

Nadat ik de stekker uit het stopcontact had gehaald, was het niet stil. Nee. Doodstil. Het laat me niet los, snapt u? Waarom zou ik dit anders schrijven terwijl het er voor mijn contact met Tara niet toe doet en ik maar beter kan gaan slapen. Of doet het er misschien toch wel toe?

In heel wat landen vieren ze de zomerwende. In Engeland natuurlijk, bij Stonehenge. In India doen ze yogasessies. In Zweden wordt gedanst. In Oekraïne, Rusland en allerlei Oost-Europese landen vieren ze al eeuwenlang de Ivan Kupala, waarbij stelletjes hand in hand over het vuur moeten springen om hun liefde te testen. Wij hier doen helemaal niks. Wij zijn een zogenaamd nuchter volk, maar zonder nuchterheidsfeest. Wij hebben Koninginnedag, Prinsjesdag, Sinterklaas, Kerst en Pasen. Dat is het wel. Goed, Pinksteren erbij. Dus drie christelijke feestdagen, twee Oranje-dagen en een dubieus kinderfeest. O, ik vergeet oud en nieuw. In Parijs kussen de mensen elkaar op straat, hier slopen we de boel. Kerstboomverbrandingen waren ooit leuk, ze waren wild maar zijn nu strak georkestreerd. Van de winterzonnewende worden we down. Van de zomerzonnewende worden we hitsig, is het niet van de zon, die de hele dag niet heeft geschenen, dan toch wel van het idee aan de zon, die we massaal opzoeken in het zuiden van Europa.

Vreemde uitdrukking: de zon opzoeken.

De mensen gaan op reis, het land valt in slaap. Heerlijk is dat.

In Polen is in 1992 de Wianki in ere hersteld, een variant op de Ivan Kupala, vooral in Krakau, waar Kasia's vader vandaan kwam. Kasia en ik zagen elkaar niet meer sinds haar huwelijk in 1990. We hadden alleen nog telefonisch contact. Ik heb geen idee of ze van dat opgeleefde Wianki-feest, dat tot een jaar voor haar dood verboden is geweest, nog weet heeft gehad. Kan zijn, omdat ze rond die tijd zwanger is geworden van haar diplomaat. Kasia wilde als we samen waren op de dag

van de zomerwende altijd chocoladetaart met slagroom en wijn en seks. Als ik geen zin had, dan trok ze me stoeiend en lachend de kleren van mijn lijf. Ik bedenk nu pas dat zij ongetwijfeld weleens met de anticonceptiepil heeft moeten goochelen. Dat soort geheimpjes deelde ze niet. Ze deelde geen enkel geheim. Het is onmogelijk dat ze geen geheimen had. Niemand leeft zonder minstens één geheim. Kasia was misschien wel de belichaming van het fenomeen geheim.

woensdag 22 juni

Mij wachtte een onrustige nacht op het lage, onverwoestbare, brede Japanse futonbed met de brede randen, de rechte leuning met gaten waardoor de snoeren van de leeslampjes lopen, dat gekke bed dat ik ooit samen met Kasia heb gekocht na die wekkerradio. Om een uur of drie werd ik angstig wakker. Ik sprong uit bed – ik heb soms van die momenten – en trok het medicijnkastje in de badkamer open. Ik nam een geel tabletje van 5 milligram diazepam – ‘Mother’s Little Helper’, naar de gelijknamige hit uit de jaren zestig van The Rolling Stones – en viel weer in slaap bij het licht van het waxinelichtje op een kandelaar, dat acht uur kan branden, precies zoveel slaap als ik nodig heb.

Toen ik opstond, me uitrekte, een washandje over mijn gezicht haalde en verder ongewassen mijn wielerkleding aantrok, brandde het waxinelichtje nog. Ik had mijn acht uur slaap dus niet gehaald. Dat gele vijfje had weinig geholpen, maar me wel weer in slaap gebracht.

Beneden in de keuken aan de patio at ik een kom muesli met yoghurt en rozijnen leeg, dronk een kop koffie en vulde mijn bidon met isotone poeder aangelengd met water. Na wat stretchoefeningen kleepte ik me af met wielersokken, wielerschoenen, wielersokken en wielerschoenen, stak een banaan achter in mijn wielersokken en trippelde de drie treden af naar de patio. Je kunt niet normaal lopen op wielerschoentjes, het biedt een potsierlijk gezicht.

Ik moet die drie treden naar de patio eens in de Eco-leum zetten. Carbolineum, dat de timmerman van het kindertehuis in de jaren zestig gebruikte, is tegenwoordig verboden. Jammer, ik hield van de penetrante geur die van de grote groene schuur over het plein kwam walmen. Er waren jongens die ervan snoeven, het sullige type dat stukken asbest als trofee in hun nachtkastje bewaarde en anderen eraan liet likken in ruil voor een sjekkie. Ik was te jong, ik zou het nooit hebben gedaan, geen idee of die likkende jongens intussen aan kanker zijn gestorven.

In het muf riekende schuurtje, dat ik eens moet schoonmaken, wat ik me al jaren voorneem en waar niets van terecht komt, haalde ik mijn racefiets van de muurhaken en pompte de banden op tot 7,5 bar. Na een snelle inspectie van mijn zachtgroene Bianchi – sommige renners noemen het een wijvenfiets – ontsloot ik de deur, nam hem op mijn schouder en keek aan het einde van het smalle steegje nog even langs de muur van mijn verwaarloosde huis omhoog, naar het kleine stalraam met bronzen kruis. Mijn huis heeft een nieuw dak, dat wel, ik wil geen lekkages. En ik wil geen regen terwijl ik fiets.